

Høringsnotat

om endringer i lov om studentsamskipnader

Kunnskapsdepartementet tar sikte på å fremme forslag om endringer i lov 14. desember 2007 nr. 116 om studentsamskipnader i henhold til vedlagte forslag.

Det foreslås at lov om studentsamskipnader § 2 utvides med et nytt fjerde ledd som presiserer at sammenslåing av studentsamskipnader og innlemming av studentboligstiftelser i studentsamskipnader gjennomføres med kontinuitet i rettighets- og forpliktelsesposisjoner.

1. Bakgrunn

1.1 Studentsamskipnader

Kunnskapsdepartementet har som lovforvalter, tilsynsansvarlig og tilskuddsyter et overordnet ansvar for studentvelferden i høyere utdanning. Universitetene og høyskolene har et lovfestet ansvar for studentenes læringsmiljø, og skal i samarbeid med studentsamskipnadene legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og god studentvelferd, jf. lov om studentsamskipnader § 5.

Studentsamskipnadene har ansvar for studentvelferden og er egne rettssubjekt organisert etter stiftelseslignende prinsipper og har derfor ingen formell eier. Studentsamskipnadene får statsstøtte gjennom tilskudd og lovpålagt fristasjon samt semesteravgift. Studentsamskipnadene står under tilsyn av Kunnskapsdepartementet, og det er departementet som beslutter om studentsamskipnader skal opprettes, legges ned eller slås sammen, jf. § 2 i lov om studentsamskipnader.

1.2 Studentboligstiftelser

En studentboligstiftelse følger stiftelsesloven. I dag finnes det om lag 15-20 studentboligstiftelser i landet. Kunnskapsdepartementet har ingen myndighet over opprettelse, nedleggelse eller generell forvaltning av disse, såfremt dette ikke er spesifisert i stiftelsens vedtekter. Departementet kan ifølge forskrift om tilskudd til studentboliger § 2 i særlige tilfeller gi tilskudd til studentboligstiftelser.

1.3 Gjeldende rett

Kontinuitetsprinsippet er en felles betegnelse på en rekke regler som forutsetter at det overtakende foretaket trer inn i det overdragende foretakets rettsforhold. Formålet med slike kontinuitetsbetraktninger er å lette gjennomføringen av fusjoner, fisjoner og omdanninger, noe som anses ønskelig i et samfunnsøkonomisk perspektiv. I forhold til tinglysing må det dreie seg om selskapsrettslig kontinuitet. Det betyr at man fortsetter i samme selskapsform og at det ligger et selskapsrettslig regelverk til grunn for disposisjonen.

Utgangspunktet etter alminnelige sammenslutningsrettslige regler er at sammenslåing av sammenslutninger gir diskontinuitet. Skal transaksjoner gjennomføres etter prinsipper om kontinuitet, må det ha et rettslig grunnlag. For stiftelser følger et kontinuitetsprinsipp i stiftelsesloven § 53. Det samme følger av fusjonsreglene i aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 13.

I lov om studentsamskipnader § 2 tredje ledd står det at "Departementet beslutter om studentsamskipnader skal opprettes, legges ned eller slås sammen." Loven sier ikke noe om kontinuitetsvirkninger i rettighets- og forpliktelsesposisjoner. Tilsvarende gjelder ved innlemming av en studentboligstiftelse i en studentsamskipnad.

I forbindelse med skifte av eier på eiendom og bygg, skal det som hovedregel betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument (dokumentavgift), jf. lov om dokumentavgift § 6 og rundskriv nr. 12/2009 S. Avgiften skal betales med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget. Ved fusjoner, fisjoner og omdanninger som bygger på kontinuitetsbetraktninger, skal det imidlertid ikke betales dokumentavgift fordi det ikke foreligger noen hjemmelsoverføring når fast eiendom blir overført som ledd i en fusjon, fisjoner eller omdanninger.

2. Departementets vurdering og forslag

2.1. Sammenslåing av studentsamskipnader

Kunnskapsdepartementet mener at det, på samme måte som for stiftelser, bør legges kontinuitetsbetraktninger til grunn ved sammenslåing av studentsamskipnader. Antall samskipnader i nasjonal sammenheng, er i prinsippet en løpende hensiktsmessighetsvurdering som staten foretar i organiseringen av det samlede nasjonale studentvelferdstilbudet, og en sammenslåing vil innebære at den sammenslåtte studentsamskipnaden skal videreføre de to tidligere studentsamskipnadens virksomhet. En sammenslåing av studentsamskipnader innebærer ingen endring av organisasjonsform eller i de oppgaver studentsamskipnadene er pålagt etter lov. Videre legger departementet til grunn at den fusjonerte samskipnaden blir ansvarlig overfor de sammenslåtte samskipnadenes kreditorer.

Det er også en viktig konsekvens av kontinuitetsbetraktningen at en sammenslåing ikke vil utløse en plikt til å betale dokumentavgift. Hovedoppgaven til studentsamskipnadene er å yte velferdstjenester til studentene, og en eventuell dokumentavgift ved sammenslåinger vil gå direkte utover samskipnadenes tilbud til studentene.

I universitets- og høyskolesektoren er det initiert en rekke utredninger og prosesser som vil kunne resultere i at enkelte høyere utdanningsinstitusjoner vil slå seg sammen. Som en konsekvens av dette, vil det også være naturlig å vurdere organiseringen av tilknyttede studentsamskipnader, og departementet mener derfor at det er viktig å få regulert tydelig i loven at sammenslåinger av studentsamskipnader skal skje etter prinsipper om kontinuitet.

2.2 Innlemming av studentboligstiftelser i studentsamskipnader

Kunnskapsdepartementet mener også at innlemming av studentboligstiftelser i en studentsamskipnad er å anse som kontinuitet av virksomhet. En studentboligstiftelses virksomhet knytter seg til drift av studentboliger som er en av studentsamskipnadens kjernevirksomhetsområder.

Fra tidlig på 80-tallet har vært et ønske fra Kunnskapsdepartementet at studentboligstiftelser inkorporeres i studentsamskipnadene, blant annet fordi man så at det var de frittstående stiftelsene som oftest fikk økonomiske problemer, og for å unngå konkurranse mellom studentsamskipnadene og boligstiftelsene, jf. bl.a. St. meld. nr 124 (1980-1981) om velferd for elever og studenter fra Kirke- og undervisningsdepartementet. Videre fremgår det av St. meld. nr. 14 (1993 -1994), om studiefinansiering og studentvelferd fra Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, at departementet har tatt initiativ til å stimulere til sanering av antall stiftelser, enten ved sammenslåing eller ved at studentboligdriften overføres til egne avdelinger i studentsamskipnadene. Dette blant annet for å øke mulighetene for opparbeidelse av kompetanse og erfaring, samt kontinuitet i studentboligdrift og for større helhet i det totale studentvelferdsarbeidet.

2.3 Forholdet til EØS-avtalens statsstøttere regler

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har opplyst til Kunnskapsdepartementet at hvis man fastsetter at sammenslåing av studentsamskipnadene bygger på et prinsipp om kontinuitet og dermed ikke utløser plikt til å betale dokumentavgift, vil dette ikke anses som offentlig støtte til studentsamskipnadene. Studentsamskipnadene vil i et slikt tilfelle ikke kunne sies å motta en selektiv fordel fordi foretak i sammenlignbar faktisk og rettslig situasjon heller ikke belastes dokumentavgift.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslag til endringer i lov om studentsamskipnader vil ikke medføre økonomiske konsekvenser ut over at sammenslåing av studentsamskipnader og innlemming av studentboligstiftelser i studentsamskipnader ikke vil utløse plikt til å betale dokumentavgift. Et fritak for slik avgift vil innebære at studentsamskipnadene kan benytte statstøtten de mottar til studentvelferd.

4 Forslag til endringer i lov om studentsamskipnader

§ 2 nytt fjerde ledd i skal lyde:

(4) Vedtak om sammenslåing eller innlemming av en studentsamskipnad i en annen studentsamskipnad medfører at en eller flere studentsamskipnader overdrar sine eiendeler, rettigheter og forpliktelser som helhet til en annen studentsamskipnad. Sammenslåing mellom studentsamskipnader eller innlemming av en studentsamskipnad i en annen studentsamskipnad gjennomføres med kontinuitet i rettighets- og forpliktelsesposisjoner i forbindelse med skifte av eier på eiendom og

bygg. Aksjeloven §§ 13-14 og 13-15 gjelder så langt de passer. Tilsvarende skal gjelde når en studentboligstiftelse innlemmes i en studentsamskipnad.

Merknader til fjerde ledd

Bestemmelsens fjerde ledd bygger på de samme kontinuitetsbetraktningene som fusjonsreglene i aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 13 og stiftelsesloven § 53.

Ved omdanning av studentboligstiftelser kommer stiftelseslovens kap. 6 til anvendelse.